

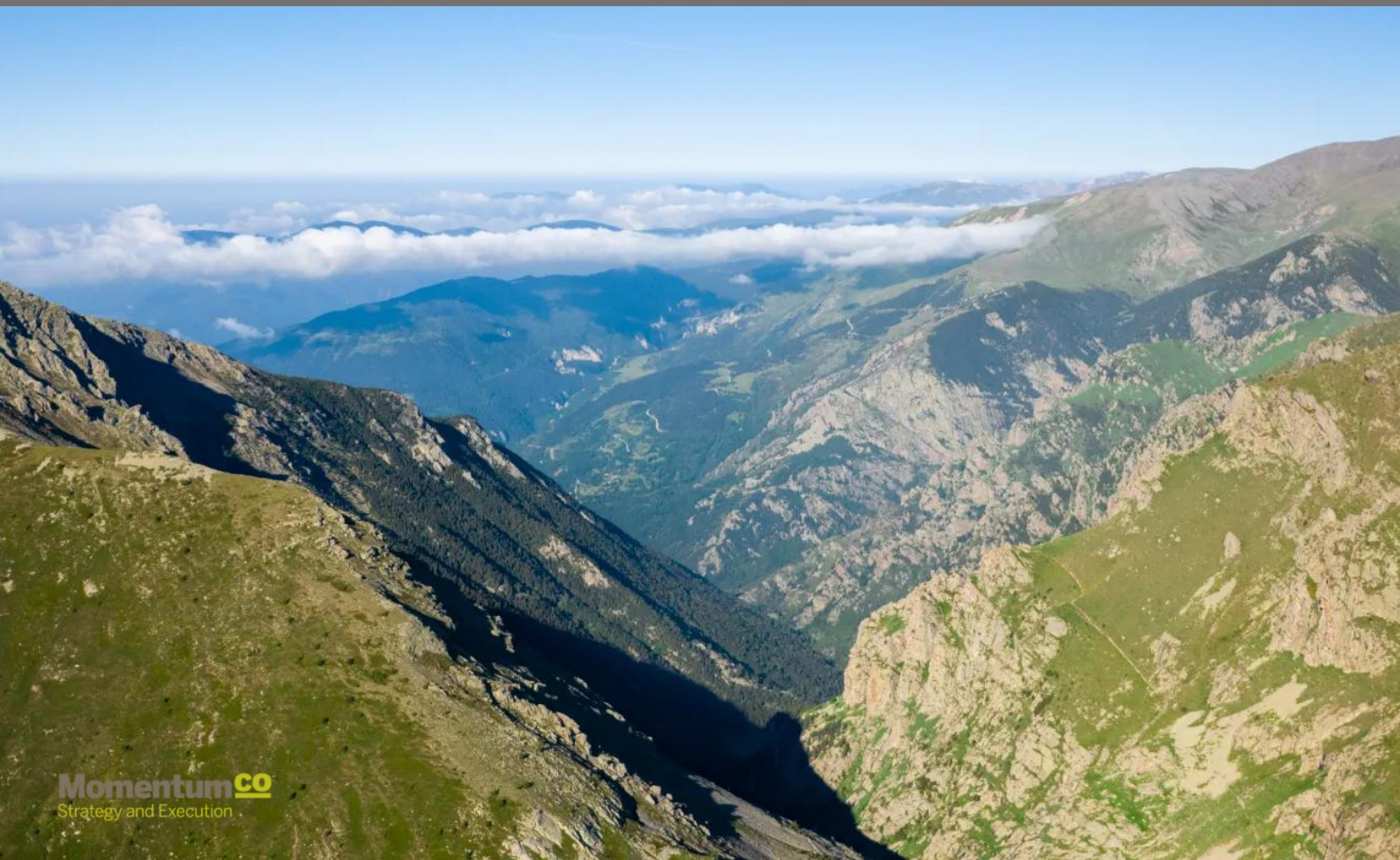

Consell Comarcal
del Ripollès

Estratègia comarcal de bases 2026-2030 i
Programa d'Actuacions Comarcal 2026-2027

MARC ESTRATÈGIC

DILIGÈNCIA.- Per fer constar que, el Ple del Consell Comarcal del Ripollès, en sessió ordinària de data 19 de maig de 2026, va aprovar el Marc Estratègic 2026-2030

ÍNDEX

1	ASPECTES I TENDÈNCIES DE CONTEXT	3
2	FORTALESES	4
3	DEBILITATS.....	5
4	VISIÓ DE FUTUR.....	6
5	REPTES DE FUTUR.....	7

1 ASPECTES I TENDÈNCIES DE CONTEXT

L'elaboració de l'Estratègia Comarcal del Ripollès 2026–2030 requereix partir d'una comprensió compartida dels principals canvis i dinàmiques que condicionen el present i el futur del territori. En aquest sentit, aquest apartat recull aquells aspectes i tendències de context que, des d'una escala global, nacional o supracomarcal, incideixen sobre la realitat del Ripollès i poden condicionar-ne l'evolució en els propers anys. Es tracta de factors sobre els quals la comarca té poca o gens capacitat d'incidència, però que cal tenir en compte per anticipar escenaris, identificar riscos i oportunitats, i orientar adequadament la definició de les prioritats estratègiques i les polítiques d'actuació futures.

El **canvi climàtic** s'ha consolidat com un dels reptes estructurals més determinants del nostre temps, amb efectes que ja no són una projecció de futur sinó una realitat present en molts territoris. Les comarques de muntanya en perceben les conseqüències de manera especialment intensa: les temperatures mitjanes s'incrementen, les precipitacions es tornen més erràtiques i els fenòmens meteorològics extrems guanyen en freqüència i intensitat. El Ripollès no n'és una excepció. La davallada de la innivació, la pressió creixent sobre els boscos i l'augment del risc d'incendi forestal configuren un escenari que interpel·la directament el model econòmic, el paisatge i les condicions de vida de la població. Aquests impactes tenen també una incidència directa sobre el sector primari, amb alteracions en els cicles productius, la disponibilitat de recursos hídrics i la viabilitat de determinades explotacions.

Des del punt de vista demogràfic, la comarca registra un procés d'**envelliment progressiu de la seva població autòctona**, acompanyat d'un descens de la natalitat que limita el creixement natural. En aquest context, els fluxos migratoris s'han convertit en el principal motor de la dinàmica demogràfica, aportant major diversitat d'òrgens i un pes creixent en el mercat de treball, especialment en determinats sectors productius.

A nivell global s'observa una certa transformació en els models de vida, amb un la recerca de **ritmes de vida més assossegats i equilibrats**. Aquest fet pot reforçar l'atractiu del Ripollès com a lloc per viure, especialment per un segment de la població en augment com són gent jubilada amb certa capacitat econòmica que busca qualitat de vida.

L'**accés a l'habitatge** s'ha convertit en una de les problemàtiques més urgents, tant al Ripollès com a la resta del país. L'encariment dels preus, la reducció de l'oferta assequible i la pressió dels usos turístics i de segones residències condicionen l'arrelament de la població i limiten la capacitat del territori d'atreure i retenir persones en edat activa.

En els darrers anys, la comarca ha experimentat una creixent **dualitat entre la població resident i la població estacional**, amb una presència cada cop més significativa de segones residències i d'usos turístics concentrats en caps de setmana i períodes vacacionals. Aquesta dinàmica genera tensions sobre els serveis, l'habitatge i la mobilitat, alhora que pot afectar la continuïtat de la vida comunitària i del teixit econòmic local al llarg de la setmana.

La **consolidació del teletreball** obre, en canvi, una oportunitat fins ara poc present, el model híbrid de treball redueix la dependència de la proximitat física als centres productius i introdueix major flexibilitat en la localització residencial. Això pot convertir el Ripollès en una destinació atractiva per a professionals que valoren la qualitat de vida i el medi natural.

En paral·lel, s'observa un increment significatiu de la **pressió sobre els espais naturals**, amb una freqüentació creixent concentrada en caps de setmana i períodes vacacionals. Aquesta tendència exigeix noves formes de gestió i regulació per compatibilitzar l'ús social del territori amb la preservació dels seus valors ambientals.

En el **marc normatiu i de polítiques públiques**, el desplegament de l'Avantprojecte de la Llei de muntanya i la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis rurals, juntament amb els instruments de fons europeus orientats a l'equilibri territorial, suposen una oportunitat rellevant per als territoris com el Ripollès. Cal estar en condicions d'aprofitar aquests recursos de manera estratègica i coordinada.

La **reconfiguració del teixit econòmic** és també una tendència de fons a tenir en compte: el sector serveis guanya pes, el sector primari es transforma i el sector industrial s'adapta, en un context també marcat pels efectes de la globalització sobre el comerç local, la competitivitat empresarial i la viabilitat d'algunes activitats tradicionals.

Finalment, cal apuntar la **polarització política i social** com un element de context que dificulta la construcció de consensos amplis i afavoreix plantejaments simplificadors davant de problemàtiques complexes. En un territori com el Ripollès, on la cooperació entre actors és condició necessària per al progrés col·lectiu, aquesta tendència representa un risc que cal gestionar amb lideratge i pedagogia.

2 FORTALESES

- **Entorn natural de gran valor i qualitat ambiental.** L'elevada qualitat paisatgística, la diversitat dels espais de muntanya, la baixa intensitat urbanística i la presència d'espais naturals protegits configuren un dels principals actius estructurals del Ripollès. Aquesta riquesa ambiental és un recurs estratègic per al turisme, per a la qualitat de vida i per a la projecció exterior de la comarca.
- **Bona ubicació geogràfica.** La comarca es troba en una posició de relativa proximitat a àrees dinàmiques com Osona, la Garrotxa i la Cerdanya, i amb connexió amb ciutats importants com Barcelona i Girona. Aquesta accessibilitat genera un potencial real per captar fluxos residencials, turístics i econòmics, si s'acompanya de les infraestructures adequades.
- **Elevada qualitat de vida.** La tranquil·litat, la proximitat amb la natura, l'escala humana dels municipis i la baixa densitat urbana generen condicions de vida valorades positivament per la seva població. Aquesta percepció és un atractiu real per a persones que cerquen alternatives als entorns metropolitans.
- **Identitats territorials i cultural pròpia.** El Ripollès disposa d'un conjunt d'identitats locals fortes i arrelades, vinculades a les seves valls, pobles, paisatges, trajectòries històriques i formes de vida, que configuren un capital territorial singular i reconeixible. Aquesta diversitat identitària, conjuntament amb elements culturals propis, constitueix un actiu amb gran potencial de cohesió i diferenciació. En aquest context, la comarca esdevé l'escala de projecció compartida que permet articular una visió conjunta d'aquestes identitats i així reforçar el sentiment de pertinença.
- **Patrimoni cultural i històric destacat.** La comarca compta amb un patrimoni ampli i divers, que inclou actius materials i simbòlics de gran valor, vinculats a la història medieval, la memòria industrial, l'arquitectura i la cultura de muntanya. Aquest patrimoni és un recurs cultural i turístic de primer ordre.
- **Base industrial existent amb trajectòria.** El Ripollès disposa d'una estructura industrial consolidada amb sectors d'experiència acumulada i espais d'activitat econòmica que presenten marge per a noves dinàmiques de creixement i diversificació. Aquesta base és un punt de partida valuós per a la transformació del teixit productiu.
- **Important capacitat d'atracció turística.** El conjunt d'atributs del territori (espais naturals, paisatge de muntanya, patrimoni i activitats a l'aire lliure) configura una oferta turística amb un potencial notable. L'adhesió des de l'any 2019 a la Carta Europea de Turisme Sostenible reforça el compromís del territori amb un model d'aprofitament turístic responsable i de qualitat.

- **Manteniment de certa activitat ramadera.** El Ripollès conserva encara una activitat ramadera com a destacat exponent del sector primari, que a més a més té derivades positives a nivell de paisatge, gestió del territori i identitat rural. I és que aquesta activitat contribueix a la sostenibilitat o manteniment dels espais oberts i a preservar el mosaic agroforestal, que és a la vegada un actiu paisatgístic, ecològic i cultural.
- **Patrimoni edificat amb potencial de valorització.** El Ripollès disposa d'un important patrimoni construït, especialment vinculat a les colònies industrials i a la seva trajectòria històrica, que en alguns casos es troba infrautilitzat o pendent de rehabilitació. Aquest actiu representa una oportunitat rellevant per impulsar nous usos residencials, econòmics o culturals, i per reforçar la identitat i l'atractiu del territori

3 DEBILITATS

- **Poca cohesió i articulació comarcal.** Les dinàmiques localistes i la limitada articulació d'una visió compartida dificulten la coordinació entre municipis i la promoció de projectes col·lectius d'abast comarcal. Aquesta fragmentació interna limita la capacitat d'actuació conjunta i de generació d'iniciatives amb impacte real sobre el conjunt del territori.
- **Manca de posicionament i relat comarcal compartit.** El Ripollès presenta dificultats per projectar una imatge clara i diferenciada a l'exterior, així com per construir un relat comú que reforci la seva identitat i el situï com un territori atractiu per viure, treballar i desenvolupar-hi activitat econòmica.
- **Capacitat limitada per impulsar projectes tractors.** Les dificultats de coordinació, les limitacions d'escala i la manca d'alineament entre actors dificulten la promoció de projectes estratègics capaços de generar impacte real sobre el conjunt del territori.
- **Abandonament d'espais agraris i forestals.** La reducció de l'activitat agrària i les dificultats de relleu generacional estan provocant l'abandonament progressiu d'espais que fins ara contribuïen a estructurar el paisatge i a mantenir l'equilibri territorial de la comarca.
- **Estacionalitat de l'activitat turística.** La concentració de l'activitat turística en caps de setmana i períodes vacacionals genera desequilibris que condicionen la regularitat de l'activitat econòmica, limiten la possibilitat de generar ocupació estable al llarg de l'any i afecten la continuïtat del comerç local i de la vida quotidiana als municipis.
- **Oferta turística fragmentada.** Les iniciatives i propostes turístiques es troben poc integrades a escala comarcal, la qual cosa limita la capacitat de projecció del territori i dificulta la construcció d'un relat i d'una marca comarcal coherent.
- **Dificultats d'integració, debilitament comunitari i riscos de segmentació social.** Les transformacions demogràfiques, juntament amb la pèrdua d'espais de relació i d'activitat comunitària, poden afavorir dinàmiques de distanciament entre col·lectius i dificultar la construcció d'una convivència cohesionada si no es treballa de manera activa.
- **Dificultats de retenció del jovent i captació de talent.** Les oportunitats laborals limitades, les dificultats d'accés a l'habitatge i una oferta formativa que no permet recórrer itineraris complets al territori dificulten l'arrelament dels joves i la captació de talent extern.
- **Dificultats d'accés a l'habitatge.** L'encariment dels preus, la disponibilitat limitada d'oferta assequible i la incidència de les segones residències i els habitatges d'ús turístic (HUTs) que no s'incorporen al mercat residencial constitueixen un obstacle creixent per a l'arrelament de la població.

- **Desequilibri econòmic entre sectors.** El pes molt destacat del sector serveis, amb una forta dependència del turisme, especialment al nord de la comarca, dificulta la generació d'ocupació estable i diversificada i limita la capacitat de la comarca per reforçar sectors emergents amb major valor afegit.
- **Desajust entre oferta formativa i necessitats productives.** El desencaix entre les competències generades per la formació disponible al territori i les necessitats reals de les empreses dificulta la inserció laboral dels joves i la cobertura dels llocs de treball per part del teixit empresarial. Per altra banda, també cal tenir en compte l'existència de formació ajustada a les necessitats productives amb poca demanda provinent del propi territori (p.e. Fundació Eduard Soler).
- **Dèficits de mobilitat i accessibilitat.** Les limitacions en transport públic, la dependència del vehicle privat, les mancances estructurals de la línia R3, els episodis de congestió viària i l'estat de molts camins veïnals rurals condicionen l'accessibilitat de la comarca i la mobilitat quotidiana de la seva població.
- **Connectivitat digital irregular.** La cobertura poc homogènia de telecomunicacions condiciona el teletreball, l'activitat empresarial i l'accés als serveis digitals, generant diferències significatives entre els nuclis ben connectats i els que presenten dèficits persistents.
- **Dispersió territorial i atomització municipal.** La presència de municipis de petita dimensió amb població dispersa, per bé que és un dels atractius de la comarca, també en dificulta l'organització eficient dels serveis i limita la capacitat de les administracions locals d'impulsar iniciatives de major abast.

4 VISIÓ DE FUTUR

El Ripollès aspira a ser una **comarca atractiva per viure-hi, treballar-hi i desenvolupar-hi el projecte vital**. Això implica comptar amb oportunitats laborals diversificades que vagin més enllà de la dependència estacional del turisme, un accés a l'habitatge real i assequible per a totes les etapes de la vida, una mobilitat i una connectivitat digital que evitin la sensació d'aïllament, i una oferta formativa alineada amb les necessitats del teixit productiu local, i un entorn amb vida comunitària activa, oferta cultural i social dinàmica i espais de relació que reforcin el sentiment de pertinença. En definitiva, una comarca capaç d'oferir condicions de vida completes i dignes, on les persones puguin arrelar-se i créixer sense haver de marxar.

Al mateix temps, el Ripollès vol ser una **comarca cohesionada, amb visió compartida, capacitat de cooperació i bona convivència**. Assolir aquest objectiu requereix superar les dinàmiques localistes que han limitat fins ara la capacitat de projecció col·lectiva, reforçar l'articulació entre municipis, impulsar projectes tractors a escala comarcal i generar espais de trobada i relació capaços d'integrar la diversitat social i d'origen que caracteritza el territori. La cohesió no és un punt de partida, sinó un objectiu a construir activament.

Finalment, el Ripollès aspira a ser una comarca que **preserva i posa en valor el seu patrimoni natural, paisatgístic i cultural**. En un context de canvi climàtic accelerat, la gestió activa i sostenible del medi natural no és una opció, sinó una necessitat. Això implica protegir els espais naturals, mantenir el mosaic agroforestal que dona forma al paisatge característic de la comarca, adaptar el territori als impactes climàtics i valoritzar el patrimoni cultural i històric com a element d'identitat i de projecció exterior. L'equilibri entre conservació i ús del territori és la clau d'un model de futur viable i compartit.

Tot plegat ha de permetre reforçar **el posicionament del Ripollès com una comarca amb un projecte clar i reconeixible**, capaç de projectar-se a l'exterior amb una identitat pròpia i compartida, i d'enfortir l'autoestima col·lectiva com a base del seu desenvolupament futur.

5 REPTES DE FUTUR

R1. Arrelament i atractivitat residencial de la població

Generar les condicions necessàries perquè les persones vulguin i puguin viure al Ripollès és un dels reptes centrals del marc estratègic de futur. Això implica no només ésser capaç de retenir el jovent, sinó també atraure nova població de fora que contempli el Ripollès com un entorn adequat per desenvolupar-hi el seu projecte vital, en un context on el món rural pot guanyar atractiu però també competeix amb altres territoris. Per tal d'abordar aquest repte, cal actuar simultàniament en diferents fronts, com millorar l'accés a l'habitatge, tant en termes de disponibilitat com d'adequació a primera residència, vetllar per oferir un conjunt de serveis de qualitat adaptats a les diferents etapes vitals i garantir unes condicions de mobilitat i connectivitat que permetin desenvolupar projectes personals i professionals amb normalitat. Igualment, és necessari facilitar la integració de la diversitat d'orígens que ja caracteritza la comarca, reforçant la cohesió social i la convivència. L'oferta formativa pot ser també un instrument clau d'arrelament, especialment si és capaç d'adaptar-se a les necessitats reals del mercat de treball local i generar oportunitats laborals qualificades al territori.

R2. Gestió activa i sostenible del medi natural i del paisatge

El medi natural i el paisatge constitueixen un dels principals actius del Ripollès i requereixen una gestió activa i continuada per garantir-ne la preservació a llarg termini. En aquest context, cal reforçar i adaptar els models de gestió del territori per abordar l'abandonament agrari i forestal, garantir la continuïtat de l'activitat ramadera i facilitar el relleu generacional al sector primari, atès el seu paper clau en el manteniment dels espais oberts, del mosaic agroforestal i de la identitat paisatgística de la comarca. Al mateix temps, és necessari ordenar millor els usos del medi natural i regular la pressió creixent sobre els espais més sensibles, especialment en un context d'augment de la freqüentació turística, dispersió cap a punts no regulats i risc de saturació, degradació ambiental i conflictes d'ús. Aquest repte implica també preparar el territori per als impactes del canvi climàtic, que en zones de muntanya ja es manifesten en forma d'alteració dels règims de neu i pluja, episodis extrems, transformació dels hàbitats, més continuïtat forestal i més risc d'incendi. En paral·lel, cal avançar cap a models de gestió que integrin conservació i activitat econòmica compatible, mitjançant la gestió forestal adaptativa, la recuperació de pastures i comunals, la bioenergia, la silvopastura i altres eines que contribueixin a reforçar la resiliència ecològica i econòmica del territori. La sostenibilitat ambiental, en una comarca com el Ripollès, no és compatible amb la passivitat, sinó que exigeix governança, regulació, gestió i corresponsabilitat territorial.

R3. Dinamització i enfortiment del teixit econòmic

Avançar cap a un model productiu més equilibrat, diversificat i generador d'ocupació de qualitat és també un repte estructural de primer ordre per al Ripollès, especialment en un context de transformació econòmica. Això requereix reforçar la base industrial existent, amb especial atenció als clústers i activitats amb trajectòria al territori, donar suport a la transformació, innovació i relleu del sector primari, avançant cap a models que reforcin la sobirania alimentària, potenciïn l'activitat agro-ramadera i generin més valor afegit al territori. Igualment, és clau millorar l'alineació entre les necessitats de les empreses i els perfils professionals disponibles, reforçant la connexió entre sistema formatiu i teixit productiu, i facilitant la captació i retenció de talent. En paral·lel, cal impulsar una evolució del model turístic cap a propostes amb més valor afegit, menys estacionalitat i una major integració a escala comarcal, afavorint també l'ampliació de l'activitat turística cap a indrets de la comarca on avui encara té un impacte més limitat. Aquest procés ha d'anar acompanyat d'una ordenació dels usos del territori que en garanteixi la sostenibilitat i la coherència amb els valors del Ripollès, així com d'una millor articulació entre sectors, indústria, agroalimentari, serveis i turisme, per generar sinergies, augmentar el valor afegit local i consolidar un model econòmic més resilient i arrelat al territori.

R4. Millora de la mobilitat i la connectivitat

La mobilitat i la connectivitat, tant física com digital, són condicions habilitadores per a pràcticament tots els altres objectius del marc estratègic. Cal abordar de forma decidida les mancances estructurals de la línia R3, millorar la fiabilitat i competitivitat de la connexió ferroviària amb l'exterior i reforçar les principals connexions viàries de la comarca. Al mateix temps, és necessari reduir la dependència del vehicle privat mitjançant un transport públic intern més útil, regular i adaptat a la realitat d'un territori dispers i amb municipis petits, així com avançar cap a una planificació més integrada dels serveis de mobilitat quotidiana i del transport adaptat a escala comarcal. En aquest context, esdevé igualment prioritari garantir l'arranjament i el manteniment continuat de la xarxa de camins veïnals rurals, que constitueixen la infraestructura bàsica de connexió en un territori amb elevada dispersió de masos i nuclis disseminats. La manca d'actuacions en alguns accessos i el manteniment insuficient en altres limita l'arrelament de població, l'activitat agrària i la cohesió territorial, especialment en municipis sense nucli urbà estructurat. Aquest repte inclou també la necessitat de gestionar millor els col·lapses i tensions de mobilitat que es produeixen en caps de setmana i temporades d'alta aflluència, especialment en els accessos, els aparcaments i els desplaçaments entre nuclis. En paral·lel, cal garantir una cobertura digital i de telefonia homogènia i fiable arreu del territori, que faci possible el teletreball, l'activitat econòmica, l'accés als serveis i la igualtat d'oportunitats entre municipis, evitant noves formes de desigualtat territorial. En una comarca dispersa i de muntanya com el Ripollès, millorar la connectivitat no és només una qüestió d'infraestructures, sinó una palanca clau per afavorir l'arrelament de la població, l'accés als serveis, la competitivitat empresarial i una major cohesió comarcal.

R5. Construcció d'una visió compartida i reforç de la cooperació territorial

La capacitat de la comarca d'actuar col·lectivament és en si mateixa un repte estratègic de primer ordre. Superar les dinàmiques localistes, la fragmentació territorial i les lògiques parcials que sovint dificulten la mirada comarcal és una condició necessària per poder impulsar projectes tractors amb abast, continuïtat i impacte real. Això requereix reforçar la cooperació entre municipis, consolidar espais estables de coordinació entre administracions, agents econòmics i socials, i clarificar els rols dels diferents instruments de governança comarcal per evitar duplicitats, desconfiances i bloquejos. Al mateix temps, cal generar lideratge territorial compartit, capacitat de prioritització i una major corresponsabilitat política i institucional en l'impuls dels projectes estratègics. La construcció d'una visió compartida no s'ha d'entendre com un requisit previ ni com un consens abstracte, sinó com un procés progressiu que cal alimentar activament a través del diàleg, la concertació, la generació de confiança i la definició d'un relat comarcal compartit, fonamentat en el patrimoni natural, cultural i social conjunt, que permeti reconèixer els interessos comuns per damunt de les diferències locals. En una comarca heterogènia com el Ripollès, reforçar la cooperació territorial és també una manera de guanyar massa crítica, millorar l'eficiència de les polítiques públiques, aprofitar millor els recursos disponibles i augmentar la capacitat d'incidència i d'execució davant els reptes compartits.

R6. Aprofitament de les oportunitats dels territoris rurals i de muntanya

El Ripollès acumula un dèficit en inversió per part de la Generalitat en les darreres dècades, especialment pel que fa a inversions orientades al benestar de la població resident. Tenint en compte aquesta situació i, paral·lelament a la defensa d'inversions en habitatge, transport, connectivitat, educació i infraestructures de mobilitat, la comarca ha d'estar en condicions d'aprofitar de manera proactiva el marc d'oportunitats que obre el nou context normatiu i de finançament per als territoris rurals i de muntanya. El futur desplegament normatiu derivat de l'Avantprojecte de la Llei de muntanya, de la Llei 8/2025, de 30 de juliol, i de l'Estatut de municipis rurals pot esdevenir una palanca rellevant per reforçar la capacitat d'actuació de la comarca, especialment si se sap llegir estratègicament i traduir en iniciatives útils per al territori. En aquest sentit, no n'hi ha prou amb conèixer els nous instruments disponibles, sinó que cal capacitat tècnica i institucional per anticipar convocatòries, identificar oportunitats, construir projectes madurs, articular aliances i captar recursos de manera sostinguda. La captació de fons europeus i d'altres línies de finançament, així com l'impuls de projectes transformadors vinculats a aquest nou marc, han de formar part dels objectius concrets del marc estratègic, no com una qüestió accessòria, sinó com una via per accelerar actuacions prioritàries i reforçar el posicionament del Ripollès dins les polítiques adreçades als territoris de muntanya i rurals.